

ΓΕΓΟΝΟΤΑ-ΚΡΙΣΕΙΣ

Ο ΚΑΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΣΥΛΛ. Γόρτυνος Κρήτης
Υπόδειξις Ρουχωτά και Δαγκλή είναι άποδεικτά.

Εύλλογος Γόρτυνος

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ 'Ορεισιόδοτος

Εγκρίνομεν ύπόδειξιν αλφειτών μελών Ρουχωτά και Δαγκλή.

ΚΑΡΑΜΟΥΖΑΗΣ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ 'Ιωαννίνων

Εγκρίνομεν ύποψηφίους Ρουχωτάν και Δαγκλήν. Άγωνισθόμεν άπιτυχίαν.

Διευκ. Συμβούλιον Συλλόγου 'Ιωαννίνων

Παπάς, Εύαγγελίδης, Γερογιάννης, Τσίλη, Παρουσιώτου, Παπαγγελής, Λεοντίου.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ Σπείας

Διδακκαλικός σύλλογος Σπείας εγκρίνει ύμεθυμους ύποψηφίότητας Ρουχωτά και Δαγκλή.

Πρόεδρος ΤΕΙΜΕΝΙΚΑΚΗΣ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ Χανίων

Διδάσκαλοι περιφερείας έπιθυμοί ύπόδειξις εκπαιδευτ. συμβούλους Ρουχωτάν και Δαγκλήν.

Πρόεδρος ΒΑΓΙΑΚΗΣ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ Χαλκιδικής

Διά ταύτης σάς γνωρίζομεν ότι πλήρωσ έπιπροσέχθη εν τή έγκυκλίω ύμων διατυπωθείσαν γνώμη, όσον άφορά τά αλφειτά μέλη διά τή Έκπαιδ. συμβούλιον, ήτοι τόν κ. Ρουχωτάν ώς τακτικόν και τόν κ. Δαγκλήν ώς άνακληρωματικόν.

Ο πρόεδρος Γ. Α. ΚΑΡΑΓΚΑΝΗΣ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ Κονιτιάς

Συγκρίνομεν έπιτυχιστάτην ύπόδειξιν Ρουχωτά, Δαγκλή.

Σύλλογος Κονιτίας ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ Πωγωνίου

Εγκρίνομεν ύπόδειξιν αλφειτών μελών Έκπαιδευτικού Συμβουλίου Ρουχωτά, Δαγκλή.

Σύλλογος Πωγωνίου

Κοντενάσιος, Φωτίδης, Χρόνης, Μάνθου.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ Ηεριοιάς

Σύλλογος Βεργείας παμφέρει εγκρίνει ύποψηφίότητα Ρουχωτά, Δαγκλή.

Πρόεδρος ΔΑΞΙΑΔΗΣ

μοδιδασκαλοι που δε γυρίζουν τά ρούχα τους ποτέ, γιατί... δέν έχουν τά γυριστικά.

ΑΝΤΙΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ

Υπό ύπόμνημα τής Συννομοσπονδίας μας που δημοσιεύσαμε και στο κεφάλαιο «άτέλειες» αναγράφεται και η κατάργηση τής ατέλειας δημοσιογραφικού χάρτου για τά περιοδικά. Η Συννομοσπονδία βέβαια δε ζητάι μούτρω να καταργηθί η ατέλεια για περιοδικά καθώς τή «Δ. Βήμα», τά όργανα τών ταχυδρομικών και τηλεγραφικών, τά εκπαιδευτικά περιοδικά, ή η «Ημερησια» τής κλπ. Και όμως δέν τή δέχονταν ή Κυβέρνηση καθώς είναι διατυπωμένο αυτό τή σημειεί, τήν άλλην μέρα ή ύπαλληλική τάξη και κάθε τάξη έξω από τής μεγάλης δημοσιογραφικής έπιχειρήσεως δε δάξει τή μέσον να πη τή γνώμη τής και να ύπερασπισί τής απόψεως τής. Η πρόταση τής Συννομοσπονδίας βέβαια δέν έχει αυτό τή αντίδημοκρατική, και άναχρονιστικό νόημα.

ΓΥΡΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Β.

Είπαμε προτύτερα, πώς τήν ένια καταβύθυνση για τά τοπικά συνέδρια τών συλλόγων θά τή δίνη ή 'Όμοσπονδία κι' άπ' αυτό βέβαια γίνεται φανερό, πώς σπουδαιότατο ρόλο θά παίξει και τή Διοικητικό τής συμβούλιο. Τό σημερινό καταστατικό τής 'Όμοσπονδίας θά τροποποιηθί, ώστε αντί 5 να εκλέγονται 8 μέλη στο Διοικητικό συμβούλιο. Τά μέλη θά χωρίζονται σε δύο τμήματα: τά 4 θ' αποτελούν τήν «Έπιτροπή για τά διοικητικά» και τ' άλλα 4 τήν «Έπιτροπή για τά παιδαγωγικά». Έργο τής πρώτης έπιτροπής; θά είναι ή φροντίδα για τά καθάρως συνδεσμιακά ζητήματα (όργανωτικά συλλόγων-μισθολογικά-διαβαθμίσεις και τά τέτια) και τής δεύτερης για τά καθάρως παιδαγωγικά-σχολικά ζητήματα. Οι συνεδρίες τους πρέπει να είναι και κοινές και χωριστές. Έπισης τή όργανο τής 'Όμοσπονδίας, τή Διδακκαλικό Βήμα, θά χωρισθί άνάλογα με τής έπιτροπές σε δύο μέρη, τή διοικητικό και τή παιδαγωγικό, που για τή σύνταξη τής ύλης και τήν έπιμέλεια τού καθενός θά φροντίξη ή αντίστοιχη έπιτροπή τού Διοικητικού συμβουλίου. Έτσι θά μορφέση κάθε μία από τής έπιτροπές να εργάζεται ειδικά και να συγκεντρώνη στατιστικές πληροφορίες, σχετικώς με τή έργο τής, από τούς δασκάλους τών περιφερειακών συλλόγων, πράγμα που είναι άπαραίτητο, γιατί μονόχα, άν διοργανώση ή 'Όμοσπονδία μας στατιστική ύπηρεσία θά μορφέση να έργαστή φωτισμένα για τήν εκπαίδευση άπάνω στην πραγματικότητα τού τόπου μας. Η έρευνα τών διοικητικών και τών παιδαγωγικών ζητημάτων θά συγκεντρώνεται σε στατιστική κι' ή στατιστική θά μας φωτίξη για και νοούρια έρευνα.

Τώρα έρχεται τή ζήτημα: Πώς και πότε θά γίνονται τά τοπικά συνέδρια τών συνδέσμων και τή Γενικό συνέδριο τής 'Όμοσπονδίας; Κάθε χρόνο, τή δεύτερο δεκαπενταήμερο τού Αύγουστου, τότε δηλαδή που θ' άχη γίνει πιά ή συγκομιδή τής σχολικής χρονιάς, θά συγκληθί τή Γενικό συνέδριο τής 'Όμοσπονδίας, ή στην Αθήνα, ή και σ' άλλη από τής μεγαλύτερες πόλεις (Θεσσαλονίκη, Πάτρας, Βολο κ.λπ.) Πώς τή φαντάζομαι, τώρα, τή πρώτο τέτιο Γενικό συνέδριο, που ός ποιός πώς θά γίνη τόν έρχόμενο Αύγουστο: Ένα μήνα πριν, κατά τή δεύτερο δεκαπενταήμερο τού Ιούλη, θά γίνον τά τοπικά συνέδρια, που καθώς είπαμε προτύτερα θά συγκληθούν από τά Διοικητικά συμβούλια τών συνδέσμων. Στο τοπικά αυτά συνέδρια θά συζητήσουν τά μέλη να βρούνε ποιά ζητήματα από τά καθάρως παιδαγωγικά και ποιά από τά καθάρως διοικητικά είναι τά πιο άναγκαία για έρευνα και θά ψηφίσουν μια ήμερησία διάταξη που θά περιλαμβάνη πέντε ή έξη τέτια θέματα και τών δύο ειδών. Κατόπι τή τοπικό συνέδριο θά εκλέξη

τόν άντιπρόσωπο τού συνδέσμου του για τή Γενικό συνέδριο τής 'Όμοσπονδίας τού Αύγουστου. Στο Γενικό συνέδριο τής 'Όμοσπονδίας θά διαβασθί ή ήμερησία διάταξη τού κάθε συνδέσμου, θά γίνη ή σχετική συζήτηση, θ' άκουστούν οι γνώμες τών άντιπροσώπων άπάνω στη σπουδαιότητα τών θεμάτων και θά κατασταλή τή συνέδριο στην ψήφωση πέντε ή έξη θεμάτων, από κείνα βέβαια που προτιμούν οι άντιπρόσωποι, τά ποια θ' αποτελέσουν τήν ήμερησία διάταξη τής 'Όμοσπονδίας και τή άντικειμενο τής έρευνας όλων τών δασκάλων μέσα στην έρχόμενη σχολική χρονιά. Το Γενικό συνέδριο κατοπι θά προβή στην εκλογή τώσων εισηγητών όσα είναι τά θέματα τής ήμερησίας διάταξης που ψηφίστηκαν, φροντίζοντας βέβαια να εκλέξη για κάθε θέμα τον κατάλληλο, εισηγητής θέματος τήν άποψη να εκλεγεί κάθε δάσκαλος όπου κι' άν ύπηρετή. Έργο του θάνα να έτοιμασθί μέσα στη σχολική χρονιά για τή θέμα του και να τή εισηγηθί στο Γενικό συνέδριο τής 'Όμοσπονδίας τόν έκόμμο Αύγουστο. Κάθε εισηγητής για να μορφέση θά κάνη όσο τόν δυνατό άριωτερή τήν εισήγησή του και βγαλμένη μεσ' άπ' τήν πραγματικότητα, θά χρειασθί βέβαια πρώτα-πρώτα να έρευνήσθί ο ίδιος τή θέμα του προσεχτικά μέσα στο σχολείο του, μά όμως είναι άνάγκη άκτος άπ' αυτό, να τον βοηθούν όλοι οι δασκάλοι τής Ελλάδας με τά Διοικητικά συμβούλια τών συνδέσμων τους, καθώς και ή αντίστοιχη προς τή θέμα του έπιτροπή τού Διοικητικού συμβουλίου τής 'Όμοσπονδίας με ντοκουμέντα και στατιστικές πληροφορίες. Κάθε πληροφορία που θά ζητηθί ή εισηγητής πρέπει προθύμα να τού τή δινόμε.

Η έργασία αυτή μεταξύ εισηγητών-έπιτροπής Δ. Σ. 'Όμοσπονδίας-περιφερειακών συνδέσμων θά γίνεται πάνω-κάτω έτσι: Ο εισηγητής θά συντάσση ένα έρωτηματολόγιο που με συνοπτικά και χτυπητά έρωτήματα θά συμπυκνώη μέσα τόν τής κυριώτερες απόψεις τού θέματος του. Στη σύνταξη και τόν καταργισμό τού έρωτηματολογίου μπορεί μάλιστα να λυβάνει μέρος όλοκληρος ή κλάδος με σχετική συζήτηση στο Διδακκαλικό Βήμα, ώστε τή έρωτηματολόγιο να καταρτίζεται όσο τόν δυνατό πιο πετυχημένα. Άμα συνταχθί τή έρωτηματολόγιο, ή εισηγητής θά τή σταλή στη σχετική έπιτροπή τού Διοικητικού συμβουλίου τής 'Όμοσπονδίας, κι' αυτή θά φροντίση να τυπωθί όσα άντίτυπα χρειαζόνται και να τή σταλή στα Διοικητικά συμβούλια τών περιφερειακών συνδέσμων. Τά Διοικητικά συμβούλια κάλι θά φροντίσουν να τή διαβιβάζουν στους δασκάλους τής περιφερείας τους για συμπλήρωση. Κατόπι, άφου συμπληρωθούν τά έρωτηματολόγια από τούς δασκάλους, θά έπιστρέφονται πάλι στους εισηγητές (συνέχεια εις τήν δευτέραν σελίδα)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΑΓΡΥΠΝΟΥΝ

ή διαμαρτυρία τών δημοσίων ύπαλλήλων για τόν παραγκωνισμό και τήν άγκατάλειψή τους, ή ύβέρνηση άπάντησε: Έχω έλιν να καλή διάθεση, άλλα δέν έχω όρουσ.—Λοιπόν να και οι πόροι, ιδί ό διακατομύριο δραχμής μπορούν να εύκονηθούν από μια τλή διαπρόβριση τού προϋπολογιστού και... έφαρμογή του. Μισό εκατομύριο χωρίς να λογαριάζομε πώς οι μεγάλοι εύκονητικοί κρηκρίαι μένουν άκούστοι και άδικοί από τόν προϋπολογισμό και ίζησε βέβαια για να λυθί τή πρόβλημα τή δημοσιεύκαλληλική νόμος/αλληθούν κι' αυτή λιγάκι. Άλλά τώρα ένα άλλο ζήτημα γεννιέται: Θά θέληση ή Κυβέρνηση να υιομοποιήσθί τούς ύποδεικνυόμενους πόρους και να πάρη και τά μπιληρωματικά μέτρα, που πρέπει τή πάρη, για να προσκρούση τή τάλληλική μισθολόγιο στο σημερινό βιωτικό επίπεδο; Άλλά για τή θέληση ή Κυβέρνηση, τώρα δέν μπορεί να προβλήθί ή ύπόμια προϋπολογισμός, ή δημοσιεύκαλληλική έργάνωση ύπάρχει κι' άγρυπνεί.

ΕΤΡΟ ΚΡΙΣΕΩΣ

ή Βουλή συζητιέται ή όδοποιία. Ένας βουλευτής βρισκει πώς τή συμβούλιο τών δημοσίων έργων να ένοχο. Μά πριν διατυπώσει τά-καλά τήν κατηγορία τού, σπύνται ό ύπουργός τής Συκοινωνίας και διακόπτοντας τόν κείνορο δηλώνει ότι τή συμβούλιο τών δημοσίων έργων είναι άξιο τής έμπιστοσύνης. Άλλος βουλευτής έπειτα καταγγέλλει ότι άριένω μέλος τού συμβουλίου τών δημοσίων έργων συνδέεται με τήν αριεία Μικρή. Μά και πάλιν ύπουργός τής Συκοινωνίας ύπερισπίεται τόν κατηγορούμενο βουλευτο. Έδώ και τρεις μήνες στην ίδια ούλη συνέβαιναν άντίθετα πράγματα. Ένας ύπουργός από τή δεση ν ή από τή βήμα κατηγορήσε με ύπάρκτες κατηγορίες ένα άνώτερο συμβούλιο ύπαλλήλων, τή έκπαιδευτικό συμβούλιο. Οι βουλευτές θέλησαν να τή ύπερασπισθούν οι αυτός βανάειπα τή ίδια και ήλιν τά ίδια ως που πέτυχε τή ύπερ του, κι' άλλαξε τή ύσταση ή συμβουλίου. Συμπέρασμα: Μέτρο κρίσεως για τήν άξία ή τήν άπαξία τού συμβουλίου και τού ύπαλλήλου, ή άξία του στην πολιτική τού προσηταμένου του ύπουργού. Όχι ή ικανότητά του ή ύπαλλήλου. Αυτό βέβαια είναι ή μέτρο γνωστό από πολύ παλιότερα χρόνια. Άλλά τότε τούλάχιον κάθι ύπαλλήλος ήλαίρε πώς να ύπάλληλος τού κόμματος, ή άκολουθεί τήν τύχη τού κόμματος.

ΠΙΣΗΜΟ ΕΝΔΥΜΑ

τίς γενόμενος τού χορού τών δημοσίων ύπαλλήλων διαβάσαμε: «Θέω ο Όλομια, ή έτήσιος μέγας χορός ή δημοσίων ύπαλλήλων, υπό τήν ύσταση κ.λπ. ΕΝΔΥΜΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ». Έπειτα άπ' αυτή τή γενόμενα τή «έπισημο ένδυμα», διαβάζομε: Ό ύπόμνημα τών δημοσίων ύπαλλήλων δια τήν βελτίωσιν τής θέσεως. Για να μή γίνη παρεξήγηση ύπομνημα τήν πληροφορία πώς προκειμένου για ύπαλλήλους «ένδυμα ένδυμα» στή μάλιστα μεταφράζεται: «να φορέθ γυρισμένο σακάκι», και «ένδυμα παραπάνω», μεταφράζεται: «δυσώγος γυρισμένο σακάκι». Έξαιρείται βία από τήν έτήρησ ή κ. Μαρμαρι, που έχει έπισημο ένδυμα και ήν καθαρώνουσα και γι' αυτό πολετ τήν άσχερία, και άπαιτείται ό δη-

N. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ

PARTURIUNT MONTES NASCITUR MUS

N. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ: «Εισαγωγή εις την Παιδαγωγικήν»

Δευτέρα Εκδοσις επηυξημένη.

Αθήνα, 1927. Έκδ. Οίκος ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

«Ο συνεργάτης μας κ. Μ. Παπαμαυρού μας δίνει σ'όλο σημερινό και σ'όλο άλλο φύλλο μιά κριτική ενός βιβλίου του καθηγητού τού Πανεπιστημίου κ. Ν. Ξεραρχοπούλου.

«Η εισαγωγή εις την Παιδαγωγικήν» τού κ. Ξεραρχοπούλου, όπως μ'ας λέει ο ίδιος ο συγγραφέας της, είναι ή αρχή σειράς παιδαγωγικών έργων, που θα ακολουθήση. Έπειδή τ'ό βιβλίο αυτό είναι τ'ό μόνο σ'ό είδος του, που έχουμε σ'ό τ'όπο μας και έπειδή μάλιστα είναι γραμμένο από έναν Έλληνα καθηγητή Πανεπιστημίου τής Παιδαγωγικής, αξίζει τ'όν κόπο ν'α τ'ό δούμε λίγο από κοντά.

Πρώτα μ'α προσιγαγωγική παρατήρηση: «Ο συγγραφέας ονομάζει τ'ό βιβλίο τού «Εισαγωγήν εις την Παιδαγωγικήν». Μάλιστα όμως προσπαθούμε ν'α βρούμε μέσα σ'αυτό τ'α στοιχεία εκείνα, που χαρακτηρίζουν μιά εισαγωγή σ'α μιά οποιαδήποτε επιστήμη. «Όλοι μας ξέρουμε πώς ή εισαγωγή σ'α μιά επιστήμη έρουνά τ'α βασικότερα προβλήματα, που άπάνω σ'α αυτά στηρίζεται ή επιστήμη αυτή και παίρνει τή θέση της μέσα σ'α την κίνηση σ'ό πλαίσιο τής επιστήμης. Ειδικά, σ'α μιά εισαγωγή τής παιδαγωγικής, θα έπρεπε ο συγγραφέας της ν'α περιοριστή σ'α δύο τρία βασικά προβλήματα, που άποτελούν τή θεωρητική βάση τής παιδαγωγικής επιστήμης.

Τέτια προβλήματα είναι πρώτ'απ' όλα, τ'ό πρόβλημα, αν μπορεί ν'α μορφωθεί ή παιδική ψυχή, αν είναι δηλαδή δυνατή ή μόρφωση ή τ'ό πρόβλημα τού ντετερμινισμού όπως είναι γνωστό σ'α θεωρητική παιδαγωγική. Άλλο βασικό πρόβλημα είναι ή θέση τού σκοπού τής άγωγής, καθώς και τ'ό πρόβλημα τής τοποθέτησης τής παιδαγωγικής, σ'αν επιστήμης, μέσα σ'ό σύστημα τών επιστημών. «Όχι δηλαδή ή σχέση τής παιδαγωγικής με κάθε επιστήμη χωριστά, μ'α ή εύρεση τού γεωγραφικού πλάτους και μήκους τής παιδαγωγικής μέσα σ'α την επιστήμη. Τ'α προβλήματα αυτά θα έπρεπε ο συγγραφέας τής εισαγωγής σ'α την παιδαγωγική, όχι μόνο ν'α τ'α περιγράψη και ν'α αναφέρει τούς αντικρουσώπους τών διαφόρων έκδοχών, μ'α, πρώτ'απ' όλα, θα έπρεπε ν'α τ'α έρουνάση ανεξάρτητα από κάθε έκδοχη. Θα έπρεπε ν'α θέση τ'ό κάθε πρόβλημα και ύστερα ν'α προσπαθήση ν'α τ'α λύση σύμφωνα με τ'α δικές του παιδαγωγικές άρχές, ν'α πάρη θέση άπέναντι σ'α τ'α πρόβλημα.

Άκόμα, ο συγγραφέας τής εισαγωγής σ'α την παιδαγωγική, θα έπρεπε ν'α παρουσιάση, σ'α γενικότερα συνειχτικές γραμμές, τ'α κυριότερα επιστημονικά ρεύματα μέσα σ'α τή σύγχρονη παιδαγωγική κίνηση, ν'α τ'α κρίνη και ν'α ταχθ'α ο ίδιος σ'α ένα από τ'α ρεύματα αυτά, ή ν'α μ'ας παρουσιάση τ'ό δικό του σύστημα.

Πρέπει ν'α μ'ας π'α π'α άνήκει, που θα τ'όν τοποθετήσουμε, ποιές βασικές άρχές ακολουθεί. Έφόσο δέν τ'ό κάνει αυτό, δ'α γράφει Εισαγωγή σ'α την Παιδαγωγική.

Μάλιστα προσπαθούμε μέσα σ'α την «Εισαγωγή» τού κ. Ξεραρχοπούλου ν'α βρούμε τ'α προβλήματα αυτά και τήν έρουνά τους. Τ'α άγγίζει περνώνας από κοντά τους και άναφέρει και σχετικές γνώμες παιδαγωγών, μ'α δέν τ'α θέτει και δέν τ'α έρουνά. Δ'α μπαίνει μέσα σ'α τ'α προβλήματα, τίγει μόνο τήν περιφέρεια τους. Αντίθετα, βλέπουμε μέσα σ'α τ'ό βιβλίο αυτό ζητήματα Δωσσοδιόλου έκουσιώδη και λεπτομερειακά. Ζητήματα, που δέν άνήκουν καθόλου σ'α μιά Εισαγωγή σ'α την Παιδαγωγική. Άν συγκρίνουμε τ'ό βιβλίο αυτό με τ'όν πρώτο τόμο τής παιδαγωγικής τού Rein, θα δούμε πώς τ'ό περιεχόμενο τους (έκτος από τ'ό κεφάλαιο γιά τ'ό σχολείο έργασίας) είναι τ'ό ίδιο, με τή διαφορά ότι εκεί τ'α διάφορα ζητήματα τ'α έρουνά ο συγγραφέας τους και καθορίζει τή θέση του σ'α κάθε ζήτημα, π'αγμα, που δέν τ'ό κάνει ο κ. Ξεραρχοπούλος. Έτσι, θ'α μπορούσαμε ν'α πούμε πώς τ'α προβλήματα τού κ. Ξεραρχοπούλου δέν είναι Εισαγωγή σ'α την Παιδαγωγική, μ'α είναι Παιδαγωγική, Τόμος Α'.

Άς δούμε όμως τ'ό έργο από τ'ό κοντά όπως είναι. Έκτος από τή δυσκολία σ'α την έκφραση που τήν προκαλεί ή άκρα καθαρεύουσα γλώσσα τού βιβλίου, έντύπωση κάνει ή άοριεσία, που γιά αυτή φταίει ο συγγραφέας. Σ'α πολλά σημεία τού βιβλίου ο συγγραφέας μιλεί γιά πράγματα χωρίς ν'α ονομάζη τ'α πράματα. Χαρακτηρίζει πράματα, που σ'α τ'όν αναγνώστη είναι άγνωστα. Π. χ. «Άπαν δ'α τούτο τ'ό ύλικόν συστηματοποιήθη επί τ'α βάσει άρισμών άρχων. Ούτω δ'α απεικονίσθη ένια τ'όν όλον» (Σελ. 299). «Κέντηται (ή παιδαγωγική) ίδια προβλήματα, ίδιαν έμπειρικήν βάση και ίδιαν μεθόδους έρεύνης» (Σελ. 301).

«Ός είδος και ο Έλληνικός λαός τής σημερον έχει τοιαύτας κακίας (παραπάνω δέν αναφέρει καμιά), δυστυχώς δ'α ούκ, άλλως. Ό μ'αλε τών τήν Έλληνικήν ιστορίαν παρατηρεί, ότι πολλοί έξ αυτών είναι κληρονομήματα από τής αρχαίας Ελλάδος...» (61^α). «Ζητήματα ύψιστης οπουδαιότητας ποιούλης φύσεως, ίδια δ'α αναφερόμενα εις μεθόδους τής διδασκαλίας και μέσα τής άγωγής, περιών συγκυμμένα και άνθρωπικα έκράτουν πρότερον θεωρία, ένυχον διά τού πειράματος λύσεως τελεωτικής» (104^α) και άλλα πολλά.

Οί παραπομπές τών βιβλίων είναι άπειρες και ή βιβλιογραφία του πλούσια. Γίνονται παραπομπές και σ'α έργα, που γράφτηκαν πριν έκαστό χρόνο. Αντίθετα λείπουν βασικά σύγχρονα έρ-

γα, που κανονίζουν τή θεωρητική παιδαγωγική κίνηση σήμερα. Καθένα δ'α από τ'α έργα, που αναφέρονται, δέν εξετάζεται, δέν κρίνεται. Μ'α κανένα παιδαγωγό σύγχρονο δέν αναλαβαίνει ο συγγραφέας επιστημονική συζήτηση. «Όταν διαβάξη κανένας τ'ό βιβλίο αυτό, έχει καθαρή τήν έντύπωση πώς διαβάξη ένα έγγεγιδίο τής παιδαγωγικής, γραμμένο γιά τούς μαθητές τών διδασκαλείων. Από έρουνά, από επιστημονικότητα, από κρίση, σύγκριση και άντικαταβολή προβλημάτων και άντιλήψεων, δ'α βλέπει τίποτα.

Σ'α τ'ό πρώτο κεφάλαιο (σελ. 1-15) ο συγγραφέας προσπαθεί ν'α καθορίση τ'α θέματα, που έρουνά ή παιδαγωγική επιστήμη. Σ'α τέλος τού κεφαλαίου κάνει και ένα σχεδιάγραμμα τών θεμάτων. Τ'ό σχεδιάγραμμα αυτό είναι παρμένο άπό τ'όν α' τόμο τής παιδαγωγικής τού Rein. «Όπου ο συγγραφέας δ'α κίμασος ν'α ξεφυγή από τ'όν Rein, εκεί έπεσε έξω και έβαλε μαζί θέματα, που δέν έχουν καμιά έσωτερική σχέση: Γιά πρώτον κλάδο τής Παιδαγωγικής βάζει τήν Παιδολογία. Μ'α όλοι μας ξέρουμε πώς ή παιδολογική είναι μιά τελεολογική επιστήμη και τ'ό πρώτο θέμα που έρουνά είναι ο σκοπός τής άγωγής, ή τελεολογία. «Η Σωματολογία τού παιδός» και ή «Ψυχολογία τού παιδός», που άποτελούν κατά τ'όν συγγραφέα τ'ό περιεχόμενο τής Παιδολογίας και που τ'α όρίζει γιά τ'ό πρώτο θέμα τής παιδαγωγικής, έπρεπε ν'α ακολουθού τήν τελεολογία. Άντίκων σ'α μεθολογικό μέρος τής Παιδαγωγικής. «Ο συγγραφέας όμως δέν κάνει καμιά διαφορά άνάμεσα σ'α τή μεθολογία και τελεολογία. Τ'ό τρίτο μέρος τής συστηματικής παιδαγωγικής: «Έρουνά τ'ό δυνατό τής άγωγής» δέν ήταν άνάγκη ν'α άποτελέση ιδιαίτερο τμήμα. Τ'ό πρόβλημα αυτό περιλαμβάνεται μέσα σ'α τήν έρουνά τού σκοπού τής άγωγής.

«Ο συγγραφέας άκόμα δέν κάνει καμιά διάκριση άνάμεσα σ'α τή θεωρητική και τήν πρακτική Παιδαγωγική. Έτσι, ένα παίρνει όλα τ'α θέματα τής Παιδαγωγικής από τ'ό σχεδιάγραμμα τού Rein, δέν τ'α τοποθετεί εκεί που άνήκουν, μ'α τ'α βάζει άνάκατα. Άλλα π. χ. σ'α θέματα, όπως: «Έρουνά τού σκοπού τής άγωγής», «Έρουνά τών μέσων τής άγωγής», που άνήκουν σ'α τή Θεωρητική Παιδαγωγική, βάζει τις έμορφές τής άγωγής», τή «διοίκηση και έποπτεία τών σχολείων» κτλ. ζητήματα, που άνήκουν σ'α τήν Πρακτική Παιδαγωγική.

Σ'α τ'ό β' κεφάλαιο (σελ. 16-27) ο συγγραφέας προσπαθεί ν'α αποδείξη τήν άνάγκη και τή σημασία τής σπουδής τής Παιδαγωγικής. Έδώ βλέπουμε μερικές παλές έρβαρτιανές άντιλήψεις, που παρουσιάζονται γιά έπιχειρήματα: «... Άλλος είναι ο τρόπος τής συστηματικής τών γνώσεων διατέξεως έν τ'ω επιστημονικ'ω συστήματι και τής επιστημονικής μεταδόσεως αυτού και άλλος έκείνος, καθ' όν πρέπει αυτά ν'α διατάσσονται και διδάσκονται έν τ'ω παιδαγωγούντι σχολείω...» Πλήν δ'α τούτου και ή διδακτική πορεία έν τ'ω σχολείω είναι διάφορος τής επιστημονικής»

κτλ. Γιά μάρτυρα τής άντιλήψης αυτής ο συγγραφέας φέρνει και τ'ό μαθητή τού Έρβαρτου Ziller από τ'ό 1884. Άφήνω π'α και ή επιστημονική μέθοδος όπως τήν άντιλαμβάνεται ο συγγραφέας, ότι δηλαδή προχωρεί άπαγωγικά, από τ'ό όλο σ'α τ'ό μέρος, είναι τ'ό γνώρισμα τής παλιές επιστήμης, τής έπιστήμης τού Πλάτωνα, που άρχιζε από τ'α μεγάλα κοσμογονικά προβλήματα, ένω ή σημερινή επιστήμη προχωρεί τ'όν αντίθετο δρόμο και περιορίζεται μόνο ν'α τονίσω πώς σήμερα σ'α την Παιδαγωγική κυριαρχεί ή άντιλήψη πώς ή μεθοδική τής διδασκαλίας ένός μαθήματος ακολουθεί τ'ό δρόμο τής μεθοδικής τής σχετικής επιστήμης. Μιά άρχή, που δέν έπρεπε ν'α τήν άγνοήση ο συγγραφέας, αφού μ'ας βεβαιώνει πώς «τ'ήν βάση τών έργων» του «θα άποτελέσωσιν άι υειότερα έρουνά» (πρόλογος πρώτης έκδοσης, ια').

Σ'α τ'ό γ' κεφάλαιο (σελ. 28-36), ο συγγραφέας προσπαθεί ν'α αποδείξη ότι ή Παιδαγωγική είναι επιστήμη. Μ'ας μιλεί γιά άρισμένες άρχές «επί τ'α βάσει τών όποιων έυστηματοποιήθη τ'ό ύλικόν» τής Παιδαγωγικής, χωρίς ν'α μ'ας λέη ποιά είναι αυτές. Έπίσης μ'ας μιλεί γιά «ίδια προβλήματα, ίδιαν έμπειρικήν βάση» τής Παιδαγωγικής χωρίς ν'α μ'ας λέη π'α ποιές είναι αυτές. Τέτια άριστολογία είναι πολλές σ'α τ'ό κεφάλαιο αυτό. Καί ένω αναφέρει μερικά έπιχειρήματα, που κανένα δ'α μ'α πείθει γιά τήν επιστημονικότητα τής Παιδαγωγικής, λημονεί άκριβώς τ'ό κυριότερο, που μόνο του στερεώνει τήν Παιδαγωγική σ'αν επιστήμη. Ένωδ τήν τελεολογική φύση τής Παιδαγωγικής. Δανεζεται βέβαια ή Παιδαγωγική γνώσεως από τήν Ψυχολογία και τις άλλες σχετικές επιστήμες, μ'α τ'α γνώσεις αυτές δέν τις χειρίζεται ούτε τις έρουνά γιά χάρη τής δληθειας τους, παρ'α γιά ν'α έπαληθεύη ένα άρισμένο σκοπό, π'αγμα, που δέν κάνει καμιά επιστήμη. Τ'ό έργο δηλαδή τής Παιδαγωγικής δ'α μπορεί ν'α τ'α αναλάβη καμιά άλλη επιστήμη.

Σ'α τ'ό δ' κεφάλαιο (σελ. 37--77) ο συγγραφέας προσπαθεί ν'α καθορίση τή σχέση τής Παιδαγωγικής με τις διάφορες άλλες επιστήμες, που μ'α αυτές σχετίζεται. Μ'ας μιλεί ο συγγραφέας γιά τή σχέση τής Παιδαγωγικής και Φιλοσοφίας και μ'ας λέει μόνο πώς: «οί πρώτοι ίδρύσαντες τήν Παιδαγωγικήν επί επιστημονικών βάσεων (δ'α μ'ας λέει ποιοί είναι αυτοί) έξήρτησαν αυτήν στενώτατα από τής Φιλοσοφίας.» Έδώ ο συγγραφέας έννοεί τ'όν Έρβαρτο, γι'ατί αυτός πρώτος έδωσε επιστημονικό παιδαγωγικό σύστημα. «Ο Έρβαρτος όμως έστράτη τ'όν Παιδαγωγικήν μόνο από τή Ψυχολογία και τήν Ηθική.» Η γνώμη όμως πώς ή Παιδαγωγική πρέπει ν'α στηρίζεται ο' δλη τή φιλοσοφία είναι τού Ρ. Natorp (που δέν τ'όν αναφέρει ο συγγραφέας), που δέν είναι ούτε Έρβαρτιανός ούτε από τ'ούς πρώτους ίδρυτές επιστημονικής Παιδαγωγικής. Δι'αφολογώντας άνωτ'α ο συγγραφέας τή σχέση τής Παιδαγωγικής με τή Φιλοσοφία, χωρίς ν'α μ'ας λέει ποιά είναι ή σχέση αυτή, μ'ας λέη πώς «ή λύσις θεμελιωδωστάτων παιδα-

γωγικών προβλημάτων αναγκάζει αυτήν (την Παιδαγωγική) να προστρέξει εις την έπικουρίαν της επιστημονικής φιλοσοφίας. Μας βοηθάει, λέει, η Φιλοσοφία να δρούμεν το σκοπό της άγωγής, γιατί μίς διδάσκει «τινες οι σκοποί του ανθρώπου βίου, τις δ ύψιστος του ανθρώπου προορισμός.» 'Επίσης, λέει, «ζητήματα, οία τά της ουσίας της άγωγής και του δυνατού αυτής, δέν δύναται να λυθώσιν άνευ της Φιλοσοφίας.» Μά, στα ζητήματα αυτά δέ μάς βοηθεί η Φιλοσοφία, άλλω, σ'αυτό πρώτο βοηθεί η 'Ηθική και σ'αυτό δεύτερο η Ψυχολογία και Παιδολογία.

Μας μιλεί δ συγγραφάς για τή σχέση της Παιδαγωγικής με τήν 'Ηθική χωρίς να θίγη καθόλου το ήθικό πρόβλημα, τήν έννοια του άπλότου ήθικου και χωρίς να μάς λέη ποιά 'Ηθική έννοιαι. Γιατί και η Στοά είχε τήν 'Ηθική της, και ο Χριστιανισμός έχει τήν 'Ηθική του, και η νεώτερη Φιλοσοφία με έπι κεφαλής τόν Κάντ έχει τήν 'Ηθική της. Ποιά άπ' όλες έννοιαι δ συγγραφάς. 'Αν όμως προβλήματα τόσο σοβαρά δέν εξετάζονται σέ μια εισαγωγή στην Παιδαγωγική, ποιά δά εξετάσθουν τότε; 'Ο συγγραφάς έξαναλεί δλο τó πρόβλημα σέ μια σελίδα!

Μας μιλεί για τή σχέση της Παιδαγωγικής με τήν Ψυχολογία χωρίς να μάς λέη ποιά βρίζεται η σχέση αυτή. Μας αναφέρει μόνο έντες γνώμες για να μάς αποδείξη ότι χωρίς Ψυχολογία δέ μπορούμε να γίνωμε καλοί δασκάλαι. 'Αδέν θεωρείται, λέει, πλέον ως όρθή η γνώσις της Ψυχολογίας προς τήν Παιδαγωγικήν, η καθορισθείσα υπό του Herbat, όστις ως είδομεν, τήν Ψυχολογίαν υπελάμβανεν ως; میان των θεμελιωδών της Παιδαγωγικής 'Επιστήμης» δέ μάς λέει όμως και ποιά σχέση να παραδεχτούμε σήμερα. Μας μιλεί για τή σχέση της Παιδαγωγικής με τήν Κοινωνιολογία και θίγει ένα από τά βασικά προβλήματα, πού έκφράζεται με τó ρωτήμα: ατομική ή κοινωνική παιδαγωγική; χωρίς όμως να έμβάθυσεν σ' αυτό, όπως θάπρεπε σέ μια εισαγωγή στην Παιδαγωγική. 'Αναφέρει μόνο μια περιεκτική υπό Natorp. Τίποτα όμως για τόν 'Ατομισμό μέσα στην Παιδαγωγική, τίποτα για τόν Rousseau, για τόν Ellen Key, τόν Gurliitt. Δέν αντιπαραθέτει τά δύο παιδαγωγικά ρεύματα, τόν 'Ατομισμό και Κοινωνισμό, να τά συγκρίνη, να τά κρίνη, και να ταχθή κι ο ίδιος σέ μια μεριά άν άνήκη σέ καμιά άπ' αυτές. Τό πρόβλημα του μένει άλυτο. Στή θέση του όμως μάς λέει αυτά τά άχώνευτα πράγματα: «... 'Η όγιής άγωγή όφείλει να θεωρηθή έκαστον των παιδευόμενων παιδων έν πρώτοις ως σκοπόν καθ' έαυτον και να επίζητη τήν έν αυτό ένοσρόκωσιν κατά τό δυνατόν πασών των ιδιοτήτων, αίνετες χαρακτηριστικόν τόν τέλειον άνθρωπον, άνεξαρτήτως από τών μελλουσών αυτού ένασχολήσεων έν τή κοινωνία. Δέν πρέπει όμως να περιορίζεται η άγωγή έν ταύτη μόνη τή κατευθύνσει, ήτις αποβλέπει εις τό άτομον καθ' έαυτό, άλλ' όφείλει να θεωρηθ έν παλά και ως μέλος εφευτέρου όλου. 'Οφείλει, λαμβάνουσα υπ' όψιν τήν στενήν του

άτόμου έξάρτησιν από τής κοινωίας να άγη τούς παιδευόμενους εις σήδεσμον προς έκείνην, να έξυποί αυτούς μέχρι του ύψους της καταστάσεως έκείνης (!), να παρέχη εις αυτούς τά στοιχία, δέ' ών θά άποβαίνωσιν άνδρούμενοι μέλη χρήσιμα του κοινωνικού όργανισμου. 'Αμφοτέρα δέ ταύτα έχουσα υπ' όψιν η άγωγή, τήν ατομικήν δηλαδή και τήν κοινωνικήν του ανθρώπου άποστολήν και άμφοτέρα έξ ίσου θεωρούσα, άπεργάζεται τά άτομα ίκανά, όπως προόγωσι τήν τε ίδίαν έκίςτου και τήν κοινήν κινήσανε υπεργαίαν» (σ. 58-59). Όχιε πολύ ούτε λίγο δηλαδή δ συγγραφάς παίρνει τόν τρόφιμο δι-συπόστατο. Τή μια φορά σάν άτομο και τήν άλλη ως μέλος εφευτέρου όλου.» 'Ετσι φαίνεται η τρομαχτική παρανόηση του προβλήματος. Γιατί, βέβαια, σ'ό βάθος η άγωγή είναι εργασία, πού καταβάλλεται άπάνω σ'ά άτομα. Τό άτομο όμως δέν τό περίομε σάν τέτιο, μά σάν κοινωνικό μέλος. 'Οχι τή μια φορά έτσι και τήν άλλη άλλως. 'Ατομα χωριστά δέν υπάρχουν, υπάρχουν μόνο χωριστά κοινωνικά μέλη. Καί η άντίληψη αυτή του κοινωνικού ανθρώπου, δέ σημαίνει άρνηση της ατομικότητάς του. Τουναντίο, σημαίνει δυνάμωσή της, γιατί η ατομικότητα δυναμώνεται μόνο στή συζήνευση του άτόμου μέσα σ'ό σύνολο. Αυτή είναι και η γνώμη του Natorp, αυτό μάς διδάσκει και η ήθική του Κίντ, αυτό παραδέχονται και ο Willmann και ο Rein και όλη η σύγχρονη κίνηση της Παιδαγωγικής της προσωπικότητας. Αυτά τά πράματα όμως δέν έπραπε να διαψύγουν τήν προσοχή του κ. 'Εξαρχόπουλου. Μά, άντιφάσκοντα σ'ά παραπάνω λόγια, πού οι τρόφιμοι πρέπει να άποβαίνουν χρήσιμα μέλη του κοινωνικού όργανισμου, δ συγγραφάς δέν παραδέχεται πώς οι σκοποί της άγωγής πρέπει να λογαριάζουν τήν ιδέεσ, πού άρχουν στην κοινωνία. 'Ο Παιδαγωγική όφείλει να επίζητη ασφαλεστέρας βίωσης η τó κοινωνικόν έθος, έφ' ών να στηριχθ τοιούτοις σκοποίς». Μά όμως πάλι: «'Εν τούτοις είναι δυνατόν χωρίς να άναιρώνται η κλονίζονται οι βάσεις κύρια, να συμπληρωθούν οι σκοποί της άγωγής κατά τρόπον τοιούτον, ώστε να άνταποκρίνωται και προς τās έκάστοτε άρχούσας κοινωνικές απαιτήσεις» **να φαίνωσται, δει είναι τóσπον είναι και έκδήλωσις της καταστάσεως της κοινωνίας» (!)** 'Ο συγγραφάς σχετίζει τήν Παιδαγωγική και με άλλες επιστήμης και, δέ τίθετα με δ,τι έλας στην άρχή, καταλήγει: «Αί ειρημέται επιστήμης δέν παρέχουσιν εις τήν παιδαγωγικήν μόνην τήν ήλην της διδασκαλίας, άλλ' έπικουροισι μέχρι τίνος αυτή και προς καθορισμόν του τρόπου της διδασκείας αυτών έπεξεργασίας...» (σελ. 77).

Στό ε' κεφάλαιο (σελ. 78-124) δ συγγραφάς δαχολείται με «τάς μεθόδους της επιστημονικής παιδαγωγικής έρευνής». Βρίσκει πώς η παιδαγωγική σήμερα δείχνει χαρακτηριστικά επιστήμης γιατί χρησιμοποιεί γιά μεθόδους τήν παρατήρηση και τό πείραμα. Μιλεί και για τήν αυτοπαρατήρηση και φε-

ραίνει διάφορες έντες άντιρρήσεις ένάντιό της, μά τήν κυριώτερη, πού μάς κάνει διδαχτικώς να άναγνωρίσωμε τήν αυτοπαρατήρηση, σάν μέσο επιστημονικό παιδαγωγικό όλου, τήν παραλάθει. 'Εννοώ, ότι στην αυτοπαρατήρηση τό ίδιο πρόσωπο χωρίζεται, σ'ά δύο και μεταβάλλεται σέ παρατηρητή και παρατηρούμενο, σέ υποκείμενο και μαζί και αντικείμενο της παρατήρησης. Στήν εξέταση του περιόματος, δ συγγραφάς χρησιμοποιεί άπαδός της «πειραματικής μεθόδου» και τονίζει πώς τό πείραμα σήμερα «έπέβη η θεμελιώδης μέθοδος έρευνής του όλου ψυχικού βίου του ανθρώπου» (σελ. 100).

Πρώτα πρώτα ήθελα να πώ πώς: τό ζήτημα των επιστημονικών μεθόδων της παιδαγωγικής δέν είναι άπως τό θέτει ο κ. 'Εξαρχόπουλος. Τό ζήτημα δέν είναι άν τό πείραμα η η παρατήρηση είναι η δέν είναι σημαντικό η τό κυριώτερο μεθοδικό μέσο στην παιδαγωγική έρευνα. 'Η παιδαγωγική επιστήμη σήμερα με τό πρόβλημα της μεθόδου έννοσι κάτι άλλο, πολύ διαφορετικό και βαθύτερο, κάτι, πού δέν τό αναφέρει καθόλου δ συγγραφάς. 'Εννοεί τόν δρόμο, πού θά άκολουθήσωμε στην έπιοκοδόμηση του παιδαγωγικού επιστημονικού συστήματος. Σήμερα σ'ό ζήτημα αυτό έπικρατούν δύο άρχές, πού η μια αίρει τήν άλλη. 'Η μια προχωρεί **συστηματικά—άπαγωγικά** Herbat, Natorp, Hönigswald, η άλλη προχωρεί **έμπειρικά—έπαγωγικά** (Bergmann, Dilthey). 'Η πρώτη άρχή **έξάγει** δλόκληρη τήν τελεογονία και τή μεθοδολογία της Παιδαγωγικής από τρούποδεμένες άπόλυτες ήθικές άρχές, από τήν ιδέα του «εί δόον είναι». 'Η δεύτερη προσπαθει, από τήν ιστορική και ψυχολογική έρευνα της άγωγής, να φτάση σέ τέτιες άρχές.

Τό πρόβλημα άγκυλιάζει δλόκληρη τήν παιδαγωγική και είναι τόσο βασικό, πού, άνάλογα με τή μέθοδο, πού θά άκολουθώσωμε, θά δίναμε και διαφορετικό χαραχτήρα στην παιδαγωγική επιστήμη. Καί τέτα επιστήματα, προβλήματα βασικά, έπρεπε μόνο να εξετάζονται σέ μια εισαγωγή στην Παιδαγωγική. 'Ας πάρουμε όμως τό ζήτημα άπως τό θέτει δ συγγραφάς. Είρω πώς: σήμερα, σ'όλον τόν κόσμο, έχει διαδοθή η άσθένεια του ψυχολογικού πειραματός, ένας άπαίσιος άμερικανισμός, πού θέτει τό ψυχολογικό πείραμα γιά βασική μέθοδο στην εξέταση της ψυχικής μας ζωής. Μάς ζυγίζουν και μάς μετρούν τήν ψυχήν μας γιά να άποκρούσουν, λέει, έτσι να τή γνωρίσουν καλλίτερα. Μά άρχή μηχανοποίησης της ψυχής μας! Σάν να ήταν η ψυχή μας φυσικό μέγμα η χημική ένωση! 'Ο κ. 'Εξαρχόπουλος μάς κατα, ύπερβάλλει σ'ό ζήτημα αυτό και τονίζει πώς τό πείραμα είναι πού άναγκαίο στην ψυχολογική έρευνα παρά στίς φυσικές επιστήμες! Παραβλέπει όμως ότι τά φυσικά σώματα είναι οργανισμοί άμετάβλητοι, άντίθετα με τή ψυχική φαινόμενα. 'Οταν στή Φυσική ένώσωμε τό α με τό β, θά κάνουμε άναγκαία τό α-β, θά

Όταν όμως κάνουμε τό ίδιο και στην ψυχική ζωή, δέ θά ακούνηση

πάλι α-β, μά και κάτι λιγώτερο η και κάτι περισσότερο. Αυτό τό κάτι δέν ύποβιβάζεται σέ μέτρηση πώς σέ ζύγισμα. Είναι ανασώθημα ή βουλήσεις πού δέ μπορούμε να τις δεσμεύσωμε και να τις εξετάσωμε πειραματικά.

'Ο συγγραφάς όμως προχωρεί άκόμα παραπέρα και ενώ παραδέχεται πώς «της συνειδήσεως τά φαινόμενα, και άνωχερός ύπόκεινται εις τήν δια τών αισθήσεων άντίληψιν και έν **δυσδιάλυτοις συσχετισμοίς** πρδ; άλλα συνδεδεμένα τυγχάνουσιν και μετά καταπληκτικής ταχύτητος τό πλείστα λειτουργούσι...» (σελ. 101) **ώστόσο δέχεται πώς; και να άπομονωθή τό εξέταστέον φαινόμενον** είναι δυνατόν δια του πειράματος και να άπλοποιηθή και άναλυθή μέχρι των άπλουσιτάτων αυτου στοιχείων». Πώς όμως θά γίνη η άπομόνωση και η άνάλυση θεωρεί περιττό να μάς τό πη.

'Ετσι, οι πειραματιστές και μαζί και ο άπαδός τους κ. 'Εξαρχόπουλος, ζητούν να στηρίξουν τή ψυχική μας ζωή άπάνω στή Μηχανική. Ζητούν να έπιβάλλουν τήν ποσοτική εξέταση των ψυχικών φαινομένων. 'Εγώ, άρχικά, δέν άδυνούμε τό πείραμα γιά μέσο ψυχολογικής έρευνας. Πρέπει όμως να τό περιορίσωμε έκεί, πού μπορεί να μάς χρησιμένη: στή διανοητική ζωή της ψυχής μας. Βέβαια, ζητήματα, όπως τά φαινόμενα της προσοχής, της μνήμης κ.τ.λ. και η εφαρμογή τους σ'ό σχολείο: πνευματική συκέντρωση, πνευματική κόπωση, άποστήθιση ένδός κειμένου, έμφύσηση της γραφής και της άνάγνωσής κ. ά. μπορούν να έρευνηθώσιν με τό πείραμα. Τό κέντρο όμως της ψυχικής μας ζωής, τό συναισθήματά μας, και μάλιστα τή άνώτερα, οι πόθοι μας, η άνώτερη σκέψη μας, οι αξιολογικές μας κρίσεις κ.τ.λ. βρίσκονται έξω από τήν περιοχή του πειράματος. Για να μήλωσωμε δηλαδή από τήν άποψη του σχολείου, τό πείραμα μάς βοηθεί στην εξέταση διδαχτικών ζητημάτων. Σήμερα τό πείραμα, άντίθετα με τή γνώμη του κ. 'Εξαρχόπουλου, δέ θεωρείται πιά τόσο σημαντικό και βασικό μεθοδικό μέσο: 'Ο Frischeisen—Köhler (Ueber die Grenzen der experimentellen Methodes) λέει πώς: «τά καθ' έαυτον παιδαγωγικά προβλήματα βρίσκονται έξω από τήν περιοχή της πειραματικής παιδαγωγικής». 'Ο Kerchensteiner (Did Seele des Erziehers und das Problem der Lehrerbildung) λέει πώς «η λεγόμενη πειραματική ψυχολογία θά παύη πάντα έκεί, πού άρχίζον τά καθ' έαυτου φυσικά της ψυχής». Μά και οι ίδιοι οι εισηγητές και οι άπαδοί του πειράματος περιορίζουν τή δυνάμη του γιά τήν Παιδαγωγική. 'Ο A. Fischer, ένας από τούς άκουράτους εργάτες της μεθόδου αυτής, λέει (3. Jahrbuch der Zentrale der Deutschen Lehrervereins): «Τό πείραμα είναι σημαντικό, όχι όμως τό μόνο δείγμα της θετικής έρευνας μιάνης επιστήμης... Τό πείραμα έχει όρια. Αυτά βρίσκονται σ'ό ίδιο τό αντικείμενο, σ'ό παιδί... 'Η θέση και η στήριξη παιδαγωγικών σκοπών, καθός; και θέματα στην έρευνα»

δύναμη εξωμνηστικῶν 1289, ὑπερθεσίου δὲ πράγματι 1308. Ἐπειὶ ὁμοίως τὸ ὅλον ἢ περιπτώσεις αὐτῶν τὸ πρόβλημα εἶναι ἡ ἐπιχειρήσιμος ἐνεργητικὴ δράσις τῆς σχολικῆς κοινότητας...

Ἡ Ἐπιτροπὴ προμηθειῶν.

Ἀποσπασθεῖς τῆς ἐπιτροπῆς κρατικῶν προμηθειῶν μετὰ διαβάσεως εἰς αὐτὴν πασῶν τῶν προοριζομένων διὰ προμηθειῶν τῶν δημοσίων πτωχόφυλακων...

Μολοντοῦ ἡ ὠφελιμότης ἐκ τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς κρατικῶν προμηθειῶν δὲν εἶναι δυνατόν, ἢ ἐκφρασθεῖς δι' ἀριθμῶν διότι καὶ οὐδέμία κτίσιμος τῶν προσηνεθησίων εἰς τὸν δημοσίον ζῆμιον...

Ὁ δημοσίος ἐπάλληλος ἐγγύτηρον πρὸς τὴν πραγματικὴν εὐρισκόμενον θαύρον ὑποχρεῶσιν τῶν διακηρύσσοντων...

Ἡ φορολογικὴ κινητικὴ περιουσίας.

Ὁ Ἕλληνας νομοθέτης, συναπὴς πρὸς τὰς κρατούσας ἀρχὰς τοῦ αὐτοῦ καὶ διεθνοῦς δικαίου, καθ' ὅσον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εὐρισκόμενη κινήτῃ περιουσίᾳ...

Ἴνα ὁμοίως ἡ ἀνωτέρω διάταξις τοῦ νόμου 1541 καταστῆ ἐφαρμοστικὸς, θὰ ἔπρεπε τὸ Ἕλληνικόν κράτος νὰ ἐπιβάλῃ τὴν σύναψιν συμβάσεων...

Ἀπὸ τῆς ἐπιψηφισθεῖσης τοῦ νόμου 1541 οὐδεμία τοιαύτη σύμβασις κτηρήσεται καὶ οὐδέμία ὡς δύναται ἡ ἐπιτροπὴ νὰ γνωρίσῃ, ποῦραὶ πρὸς τοῦτο προσησθεῖται καταβίβηθαι καὶ οὕτω κολλοσιταί περιουσίαι Ἐλλήνων...

Δι' ὁμοίον λόγον καθίσταται ἀνεπιμετὸς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου 1541 πρὸς φορολογίας καθαρῶν προσόδων (κινήτων ἐξῆων κλπ. ἐν ἀλλοδαπῇ)...

λοῦ ἐπιπεστέῃ μετὰ ἄλλων κρατῶν ὡς τὰ μὴ διαφεύγῳι τῆς φορολογίας μεγάλας περιουσίας...

Ἀτέλειαι.

Ἐκ τῆς κληθῆρας τῶν ἐπαρχοῦσῶν ἀτελειῶν αἱ π' εἶσται δὲν δύναται νὰ διγῶσι, διότι πληροῖσι ἀνάγκας...

Ἐν τούτοις δύναται ἐπιμελεσθῆναι διὰ τὸν δημοσίον νὰ γίνωσι αἱ ἐξῆς τροποποιήσεις εἰς τὴν νομοθεσίαν τῶν ἀτελειῶν.

1) Ἀτέλειαι δημοσιογραφικοῦ χάρτου, αἰτνες εἶναι καὶ πηγαί συνεχῶν κατοικήσεων...

2) Οἱ πρόσφυγες ἔχουσιν πλῆον κατὰ τὸ πλείστον μετακινήσῃ. Ἡ ἐξαιρέσις εἰς τὸν ὑπερῶν ἀτελειῶν προσαπαί μόνον καταρῶσις διὰ ψευδῶν δηλώσεων...

3) Αἱ ὑπερβίωσις ἀτέλειαι ἐπὶ Κυβερνήσεως Κοινῆς ἐξοχῆς καὶ ταργηθῆ καὶ ἀμέσως μετὰ τοῦ ἐπιμετῶσαν, ἐλαφρῶς τροποποιηθεῖσιν. Σημειωτέον...

4) Νὰ παύσῃ ἡ ἀτέλεια νημάτων ὑπερτὴ ταπητουργίας, ὅπως προεδέθη καὶ παρὰ εἰδικῆς ὑπηρεσίας...

5) Εἰς τὰ παρὰ δῆμων καὶ κοινοτήτων εἰσαγόμενα δύναται νὰ τεθῇ ἐπιμετῶσις, ἰδίως ὅταν ἀνατίθενται εἰς ἐπιχειρήσεις...

6) Ἐπιμετῶσις ἐπιμετῶσις ἡ περὶ τῆς ἀτελειῆς ἀτελειῆς εἰς τὸ μέλλον ἐν ταῖς συμβάσεσι, διότι πᾶσις κατοικήσιμος πρόξενος ὑπερπᾶν μέτρον...

Ἡ διωξις τοῦ λαθρεμπορίου.

Αἱ κατὰ τὰ τελευταία ἔτη ἐπιτελεσθεῖσαι ἀξίσεις τελωνιακῶν δασμῶν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, ἐπὶ τῆς ἐξίσεως...

θεσῶς αὐτῆς παρέχει πρόσφορον ἔδαφος εἰς τοὺς λαθρεμπόρους πρὸς ἐξασκίαν...

Ἡ τελωνιακὴ γραμμὴ, τόσον ἀπὸ ἐξῆς, ὅσον καὶ ἀπὸ θαλάσσης εἶναι οὐδετέρως ἐκτεταμένη...

Τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον καὶ αἱ ἐξ αὐτοῦ ἐξαργῶματα ὑπηρεσίαι διὰ τὰν εἰς αὐτὰς παρεχόμενῶν μέσων...

Ἡ σύστασις καταδικτικῶν ἀποσπερμάτων ἀπὸ ἐξῆς καὶ ἡ συγχρότως εἰσαγωγὴ ἐξ εἰδικῶν πλοίων...

Ἡ καταβίβησις ἀπὸ ἐξῆς δὲν ν' ἀνατεθῇ εἰς εἰδικὸν σῶμα πρὸς τοῦτο συγχροτούμενον...

Ἡ ἀπὸ θαλάσσης καταβίβησις δύναται ἢ ἀρῆσαι ταυτοχρόνως διὰ τῆς προμηθεῖας...

Πλὴν τῆς διωξέως ὡς ἐπὶ ἀπὸ ληψῆς πρὸνοια ἰνα αἱ μηνύσεις ἐπὶ λαθρεμπορίᾳ...

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ καὶ ταῖς ἐπακρωβῆσις τῆν ἐκτασιν τῆς ζημίας...

Ἐάν ὑπολογισθῶσι κατὰ προσέγγισιν τὴν ζημίαν τῶν δημοσίων προσόδων...

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟ ΒΗΜΑ ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ 'Εκδίδεται κτλες Κυριακῇ DIDASCALICO VIMA (TRIBUNE DES INSTITUTEURS) Organe officiel de la Federation des Instituteurs Grecs. Bureaux: 27a, rue Deligeorgi, Athènes. Abonnement: 50 Fr. Συνδρομὴ χρονιατικὴ 50 Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸν 50

Λογισθέντα εἰσοδα ἐκ τῶν πᾶσι τῶν φόρων ἀνάχονται εἰς 5.000.000.000 περίπου. Ἡ ὠφελεια ἤτις θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς λήψεως τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων μέτρων...

Ἡ ΖΩΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΞΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΒΑΛΛΑΣ Τὸ νέο Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Δημοσίων Καβάλλας ἀποτελέσθησιν ἀπὸ τῶν ἐξῆς: Μιχ. Καρματινῆ (ἑως Ἐπιμετῶσις καὶ Λογιστική) ἢ ἄλλο...

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ Ὁ Ὁμόνομος Κεφαλληνίας κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν τοῦ τῆς 30ης Δεκεμβρίου, ἐπέλεξε τὸ νέον Διοικητικόν...

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, α' μεικτοῦ δημοσίου διδουμένου. Ἐν Διδυμοτείχῳ σήμερον 11ην Φεβρουαρίου τοῦ 1928 συνεθεσθη...

Ἀνακηρύσσει τὸν κ. Ἰωάννην Μανταλῆν ὡς τῆν διδουμένου διδουμένου διδουμένου διδουμένου διδουμένου διδουμένου διδουμένου...

ΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΟΥ "ΔΙΔ. ΒΗΜΑΤΟΣ"

Μεταφράσεις ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ ΝΙΚΟΥ

J. J. ROUSSEAU

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

από το Γ' βιβλίο

(συνέχεια απ' το προηγούμενο)

Κι' έτσι με την κρίση, το αίσθημα του ψυχούς αλλοιώθηκε και γίνθη αίσθημα θερμοκρασίας. Δεν είναι λοιπόν το αίσθημα που μας άπασα, μα η κρίση, που προξενεί την άπασα.

Τό ίδιο συμβαίνει και σ' εκείνον που βλέπει για πρώτη φορά έναν καθερέφτη ή μιάν όπικτη μηχανή, η μπαίνει σ' ένα βαθύ ύπνο στην καρδιά του χειμώνα ή του καλοκαιριού ή βουτά τό ζεστό ή παγωμένο χέρι του μέσα σέ χλιαρό νερό, ή αφήνει να κατακαλύεται ανάμεσα σ' ένα δρύο τού δάχτυλα ένα σφαίριδι μολύβινο. Αυτός, αν δεχθή να μάς ανακρινώσασα αυτό που βλέπει ή αισθάνεται, σ' άντιληφθούμε πως δέν άπασαται, Γιατί, επειδή η κρίση του είναι όλότελα παθητική, είναι αδύνατο ν' άπασατείται. Μα όταν κρίνει τά γεγονότα από τά φαινόμενα, η κρίση του είναι ενεργητική, συγκρίνει, βρίσκει δι' έπαγωγικό συλλογισμό τις σχέσεις, πού δέν βλέπει, και τότε άπασατείται η μορφή ν' άπασατηθ. Για να διορθωθ ή προληφθ ή πλάνη του, έχει ανάγκη, να κάνει δοκιμή, να πειραματισθ.

Δείτε στον μαθητή σας τη νύχτα τά σύννεφα πού περνούν μπρός απ' τό φεγγάρι· θά νομίζη πως; αυτό πού προχωρεί με άντιθέτη διεύθυνση είναι τό φεγγάρι και πώ; τά σύννεφα είναι δόσάλευνα, σαματιμένα στή θέση του.

Οι σχηματίσει τέτα πεποίτησης με έπαγωγικό συλλογισμό πολύ βιασμένο και έπομένως άσφαλμένο, επειδή συνήθως βλέπει να κινώνται τά μικρά άντικείμενα κατά κροτίση προς τά μεγαλύτερα απ' τό φεγγάρι πού την άποστασή του δέν μπορεί να έχτημθή. Εκείνος πού παρατηρεί μέσα από ένα πλοίο πού πήρε θερμό, από άποσταση τά άεροσφαίρια, πέρνει πάλι σέ άντιθέτη πλάνη, νομίζοντας πως; βλέπει να τρέχη τή στεριά. Γιατί μέσα σ' αυτό πλοίο, παθαίνει από ψευδοίωση παρατηρεί τό πλοίο, τή θάλασσα ή τό ποτάμι, και όλον τόν όρίζοντα, πού άπλώνεται μπρός του, σάν ένα σύνολο άκίνητο, πού ή ά-ορη του, πού βλέπει να τρέχη μπρός σ' αυτό ματία του, τού κινείται πώ; είναι ένα τμήμα του.

Ένα παιδί παρατηρώντας πρώτη φορά ένα ραβδί μισοβυθισμένο σ' ένα νερό, π' βλέπει σπασμένο. Το ερώτημα είναι άληθινό, μα τό ραβδί δέν είναι όλος τού βλέπει σπασμένο. Άπασατείται γιατί δέν έχει τήν αίτια αυτού τού φαινομένου. Αν έλκον τόν ραβδί σ' ε είναι αυτό πού βλέπει, θά πη; βλέπω ένα ραβδί σπασμένο και λέγει τήν άλήθεια, γιατί είναι υπερβίβαικς πώς έχει τό αίσθημα ενός σπασμένου ραβδίου. Όταν όμως άπασατημένος π' τήν παθητική του κρίση, π' όλου έχει κολλές φορές βεβαιωθεί πως πραγματικά βλέπει ένα σπασμένο ραβδί, θελήσει να προχωρήσει βαθύτερα, ότε λέγει με άπορία; μα γιατί νάναι σπασμένο.

Απ' τή στιγμή αυτή γίνεται ενεργητικός, δέν κρίνει πιά έχοντας γιά τοιαύτα στήν κοίτημήτση, τά έποικτα φαινόμενα, μα με έπαγωγικούς συλλογισμούς βεβαιώνεται με προφθ-αυτό πού δέν αισθάνεται, πως κρίση πού σχηματίσει παθητικά από εικόνα τού σπασμένου ραβδίου να έσφαλμέν η πώς ή φαινομενική άπασαση όφείλεται σέ κάποιο φυσικό φαινόμενο. Έτσι έμβαθύνοντας με τήν

παρατήρηση βρίσκει τήν εξήγηση τής όφθαλμαπάτης του και άποχτά με άντενέργεια τό φυσικό νόμο τής διάπασας. Αφού δλας οι πλάνες μας προέρχονται απ' τις κρίσεις μας, είναι φανερό πως αν δέν είχαμε πωτά τήν άνάγκη να κρίνουμε, δά θα είχαμε κερμίαν άνάγκη να μαθαίνουμε· δά θα βρισκόμαστε πωτά στήν περίπτωση να μάς άπασήσουν οι κρίσεις μας; θά είμαστε πιότερο εύτυχημένοι με τήν άγνοια μας παρά με τις γνώσεις μας και ένημερωτήτα μας. Ποιός μπορεί ν' άρνθ η πώς οι σοφοί δέν είναι άλήθεια πώς δέν ξέρουν να έρμηνεύσσουν χλίσια δυν φαινόμενα πού οι άμόρφωτοι πωτά τους δέ θα τά διεξουν οβες και θα μάθουν να τά έρμηνεύουν. Οι σοφοί γιαυτό είναι πωά κοντά στήν άλήθεια. Τυθάντιο, όσο προχωρώνε για να βρούνε τις άλήθειες, τόσο άπομακρύνονται απ' αυτές. Γιατί, κρίνοντας συχνά έπίπλοια τα πράματα χωρίς να τά φασίουν απ' δλας τις πλευρές των, είναι έκόμνο κάθε άλήθεια πού βρίσκουν, να τή βγάδουν από έσάτο λαθεμένες κρίσεις. Είναι γνωστό σ' όλους πως οι έπιστημονικά, έσαιρείς των σφών τής έδρώπης είναι δημοσίες σχολές όπου μαγειρεύονται και ξεφυρνίζονται με γαρνιτούρα τά ψέματα. Και είναι οίγουρο πως βρίσκει κανείς πιότερες πλάνες μέσα στήν Ακαδημία τών έπιστημών παρά μέσα σ' ένα όλόκληρο λαό των Οθρών (1)

Αφού όσο πιότερο ξέρουν οι άνθρωποι, τόσο πιότερο πλανώνται και άπασαίνονται τό μόνο μέσο για ν' άποφύγουμε τήν πλάνη είναι, φυσικά ή άγνοια. Μήν κρίνεις πωτά για να μην άπασατηθεις. Αθή είναι ή συμβουλή τής φύσης καθώς και τού λογικού. Έξτος από άδελχίσεις άμσεως σχέσεις, έσολα άντιληπτες σ'όν καθένα, πού εχθουν τά πράματα με μάς φυσικό, πρέπει να έχουμε τελεία αδιαφορία για δλας τις άλλες.

Ένας άγρος δέ θα κινήθ απ' τή θέση του για να πάγη να δη πως λει τουγατέ μια όμορφη μηχανή, κι όλα τά θάματα τού ήλεκτρισμού.

Τι με ένδιώφει; Είναι ή φράση ή πωά ολιεωμένη σ'όν άμαθ ή και ή πωά ταυραχτή σ'όν σινετόν άνθρωπο.

Δυστυχώς όμως αυτή ή φράση δέ μάς άρμόζει πιά. Τό πών μάς ένδιαφεί, άφού έξαρτίωμαστε σ'ένα απ' τοθου και ή περιέργειά μας άπλώνεται χωρίς άλλο για να ίκανοποιήση τις άνάγκες μας. Να γιατί δίνω απ' αυτό τό πών μιάν άρκετά μεγάλη μερίδα τού ένδιαφθου και στήν περιέργεια τού φιλοσοφου και δά δίνω απ' αυτό τίποτε σ'όν άγριο. Ο άγριος δέν έχει άνάγκη από κανένα έγώ, ό φιλόσοφος απ' όλον τόν κόσμο και πωά πάντων από θαυμαστές.

Οι μού πη κανέναν πώ; βγαίνω απ' τή φύση πού βρίσκουμε σέ άντιθεση με τόν έαυτο μου, έχοντας τατουραλιστικές και άνθρωπιστικές ιδέες. Δέν τό πιστεύω. Η φύση διάλεξε τά μέσα και τις μεθόδους τής διέσκεπας, σ'όν βρόντο με γιά τήν άνάγκη.

Και οι άνάγκες άλλάζουνε άνάλογα με τήν κατάσταση των ανθρώπων. Υπάρχει άρκετή διαφορά μεταξύ τού φυσικού άνθρώπου πού ζή στή φυσική κατάσταση και τού φυσικού άνθρώπου πού ζή μέσα στήν κοινωνία.

(Χρει ουρέχεια)

(1) Ο θρόν. μεγάλη λίμνη στή Βόρεια Αμερική, πού στις όχθες τής κατοικούν οι Οθρών, με φωνή πού έξωνεώθησε από μιάν έλλην άγρια κολακική φωνή τούς Προκοδές.

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΙ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τ Η Σ

ΓΙΑΣΝΑΪΑ-ΠΟΛΙΑΝΑΣ

ΤΟ ΝΟΕΒΡΗ ΚΑΙ ΔΕΚΕΒΡΗ

ΤΟΥ 1862

(συνέχεια απ' το προηγούμενο)

— Καλή νύχτα έπανάλαβε άκόμα μια φορά, ό Φέτικα, και με παρακάλεσε να κάμουμε συχνά τέτιου; περίπατους.

Βλέπω ανθρώπους τίμιους, καλούς, χρηστούς, γενιαιόδωρους, άκόμα άνθρώπους πού άνήκουν σέ διάφορες φιλανθρωπικές έταιρείες; να έχουμε τήν προθυρία και τήν καλή διάθεση να προσφέρουν τό έκασοτό τή. περιούσια των σ'όνς φαχούς πού είναι έγκρατεστημένοι ή έγκαθίστανται σ'όν σχολεία. Μα δά θέλουμε μ'όν σ'όν σχολείο τους να εκπαιδευθο. ε με τέτιον τρόπο πού να γίνυν δνα έλεύθερα, με συναισθηση τού προορισμού των ό; άτόμων χωριστά και ως μελών τής κοινωνίας, να έξελιχθοίν σ'όν προσοπικόττες πού κρίνουν και φιλοσοφούν. άπ'όν σ'όν κοινωνικά και ήθικά προβλήματα. Είναι άνάντιο στήν ιδέα να τους δοθ ή τέτια εκπαιδευση. Θέλου τό άτομο να μην προβιβισθ ή από τή σημαρινή κοινωνική του θέση και άξία.

Οι τέτιοι δά πονε: «Δέν είναι καλή τέτια εκπαιδευση! και θα κωλύσουν άσολογιστικά τό κεφάλι. Γιατί αυτή ή πρόωση διάπτυξη; Γιατί να τους έμψυχώσουμε συναισθήματα και ιδέες πού τους κάνουν έχρητους σ'όν περιβάλλο του; Γιατί να τους άποσάσουμε από τόν κοινωνικό τους κύκλο; θά πονε; Και έρωτά αυτούς: θά είσαι καλή ή κατάσταση, όπου όλοι θα θέλουμε να είμεθα βαθυσόχαστοι μελετητές και τεχνίτες και ό πόν κανέναν δά θα έργάζεσαι. Αλοι ίσχυρίζονται καθαρά και έσασερα πώ; δέν άγαπούν τήν έργασία και έπομένως είναι άπαραίτητο να ύπάρχουν άνθρώποι άνίκανοι να είναι κήες άλλο, έξόν οκλάβοι και άγνάτες μεροκαματιάρηδες. Είναι καλό ή κακό αυτό; Και ποιός μπορεί να τού, τραβήξ η απ' τόν κοινωνικό τους κύκλο; Σάν να ήταν αυτό δά δουλειά μηχανική! Είναι καλό ή κακό να βάζουμε ζάχαρη σ'όν αλεύρι ή πιπέρι στήν μπίρα; Ο Φέτικα δέν είναι όλότελα σ'όνσυχωρημένος για τά έσχησμένα ροχα του, μα τόν βασανίζουν, τόν ταράσσουν τά ήθικά ζητήματα και οι άπορίες του. Και οβεις θέλεις να τού δίνεις τρία πούβλια, μα κατήχηση και μιάν μικρή ιστορία πού να λέγη δι ή έργασία και άποσταγή, πού σ'όν οι ίδιοι τις άποκρούσαι, είναι ωφέλιμες και άπαραίτητες σ'όν άνθρώπο. Τά τρία όύβλια δέν τού είναι άναγκαϊούμενα θά τά βροχίση όταν θα τού χρεωσάτοθν τό να δουλέψη, θά τό μάθ η, χωρίς να τού τό πητε, κήπως τό έπισθυμείς. Τού είναι άπαραίτητο να μασ η γιατί ήτε σ'όν και γιατί ζήσων οι δέκα γενικές σας πού κάρσαν τόν βίο τους με τήν εμπειρία και τήν έξάλλα. Σας έχεις τήν άνεση και τόν καιρό να σ'όνσφαστε, να λεπτεστά και να έρευνάτε. Αδστες λοιπόν και σ'όνσ'όν από πού σέ σ'όν, λέτε, πώς είναι έπιτεροκούμενο είναι τό μόνο πράμα πού έχει άνάγκη.

Και σ'όν, όπως ένας ιερόαχης Αιγύπτιος σπασάζεσαι μ' ένα μυστηριώδη κέπλο· κούβετε μέσα στή γή τό

πρωτόρημα πού σ'όν έδωσε ή ιστορία. Μη φοβείσθε, κανένα άνθρώπινο δέν είναι άόρατο σ'όν άνθρώπο. Έχετε άμφίβολες; Άκούστε στο συναισθημα και δέν θα σ'όν γαλάση! Έχετε κίση στή φύση του στήν ίδιουσυχρασία του και δά συμφώνησες πώ; θά πάρχ αυτό πού ή ιστορία σ'όν παραγγίλει να τού μεταβίβασσε, αυτό πού έπεξεργάσθησε μέσα σας ό πόνο.

Τό σχολείο αυτό ήταν φιλανθρωπικό και τα παιδιά, πού τα παρυσούσε τους ήσαν απ' τό χωριό τής ΓιασναΪα-Πολίανας, φοιτούσαν άσραφ σ' αυτό. Πολλά απ' τά παιδιά παρήτησαν τό σχολείο, γιατί οι γενείς τους είχαν τήν έντύπωση πώς δά μαθιαναν σ'όνς χρήσιμα πράματα. Πολλά απ' αυτά, μόλις έμαθων άνάγνωση και γραφή έπασαν πια να φοιτούν σ'όν σχολείο, γιατί είχαν προσηληφ ή έμισοι ύπαλλήλοι σ'όν σταθμό των ταχυδρομικών άλόγων—μια από τις κυριώτερες άνασχυλήσεις των κατοίκων τού χωριού μας—. Στήν αρχή απ' τά γεωιτικά χωριά μάς στέλναν μαθητές. Μα γρήγορα τ' άπόσραν εις απ' τή σολοτθρα να πηγαίνονσωνται τά παιδιά τους καθέ μέρα, εις γιατί τους έρχότανε βιρύ, σάν φταχτοί ποδων, να ύποχρεώνωνται να πληρώνουν ολιμοτροφικά δυν ρούβλια τό μήνα στήν περίπτωση πού τα έγγράφανε έσασετα. Οι χωρικοί των μακρινών χωριών, πλουσιώτεροι από τούς άλλους ήσαν γοητευμένοι απ' τό σχολείο μας τόσο απ' τήν πληροφορία πώ; ή φοίτηση σ' αυτό ήσαν άσραφ, όσο και απ' τή φήμη πώς τό σχολείο μας γίνεται λαμπρή δουλειά εις φάση από σ'όντα σ'όντα ό; τό χωριό τους.

Μά έφέτος τόν χειμώνα, επειδή άνοίχτηκαν άλλα σχολεία σ'όν κομοπόλεις, άπόσραν τά παιδιά τους απ' τό σχολείο μας για να τά βάλουν σ'όν σχολείο αυτά.

Στό σχολείο τής ΓιασναΪα Πολίανας είχαν παρμειναι παιδιά των χωρικών τού χωριού αυτού πού φοιτούσαν ταχτικά μόνον όλον τών χειμώνα. Τό καλοκαίρι απ' τόν Αρφή Ιος με τά μισά τού Όχτώρη δουλεύαν σ'όν κάμπο σέ γεωργικές έργασίες και σ'όν χωράφια των ύπαλλήλων, των στρατιωτικών, των μικροπωλητών, των ιερουμένων και τάνπλουσιων χωρικών, πού έρχονται για τόν σ'όνσ'όν αυτό από μακριά μέρη 30-40 βέρστια.

Στό σχολείο μας είχαν έγγράφαι ως σ'όνσ'όν μαθητές; μα ήσαν σ'όνσ'όν φαινόμενο να δοθμε παρόντες περιούσεις από τριάντα. Τά κορίτσια ήσαν 85. Τά άγόρια, γενικά, ήσαν από 6-13 χρονών. Έπ' πλέον κάπς χρόνο, τρεις ή τέσσερες έφηβοι, έρχονται για ένα μήνα, κάποτε για όλόκληρο σ'όν χειμώνα και έπειτα έγκαταλείπουν όριστικά, τό σχολείο. Για τούς έφηβους πού έρχονται μεμονωμένα σ'όν σχολείο ή σχολική ζωή τού; είναι παρά πολύ όχληρή και σ'όνσ'όνσ'όν: Έπειδή είναι ήλικιωμένες και έχουν συναισθημα πώ; πρέπει να μην παιδισκίζου νάναι άξιοπερείς, δέν έχου τή ζωηρότητα των άλλων παιδιών, μα ζαρωμένοι παρατηροίν τό άλλα. Φοβόνται μην περιφρονηθοθ, κοροϊδευθοθ απ' τά μικρά και γιαυτό τρώδουν παθητική σ'όνσ'όν σ'όν παιζινδία των άλλων. Η ζωηρότητα των παιδιών τού σχολείου μας τούς στανοχωρεί. Οι περιούσιότεροι τους έρχονται σ'όν σχολείο κατέχοντας κήποιες γνώσεις, και έχοντας τήν πεποίθηση πώ; ή σκουδή δέν είναι τίποτε άλλο παρά να μάθουν ένα βιβλίο πού τό περιεχόμενό του τούς είναι γνωστό ή πού τάνωσαν όταν κάποιος τό διαβίε.

(συνέχεια)

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Οικονομικής διαχειρίσεως Διδακταλικής Όμοσπονδίας διά τὸ δωδεκάμηνον ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἕως Δεκεμβρίου 1927.

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Παράκλητον Στέφανον. Τόδε... ἡν. Γὰ νὰ γίνῃται μέτοχος τῆς Μετοχικῆς Τραπέζης...

Ἡ Εὐδοκία Καλλιῶν παραιτουμένη... πέρνει σύνταξιν 25000 τῆς καθιερωμένης...

Παναγιώτου Παν. Ἀριστείδην. Κερασίδη. Ἄν ἔχετε 21 χρόνων...

Μ. Βασιλῶν, Γιαννιτῶν. Ἄν ἔκατος... πὸς ζῆται τὴν προαγωγὴν...

Ἄγ. Ἀθανασίου. Κιόδωμο. Ἄν ἔχετε 21 χρόνων...

Ραλλῶο Κουτρίνην Ἄνδρον. Ἄν ἔρκεται ἡ ἀπόλυσις...

Γ. Ποσειδῶν Ριζόμυλο. Ἡ μισθοδοσία...

Μαρκόπουλον Βελκαμίη. Ἄν δικαιώσῃ...

Παναγιῶτου Παύλου. Ἀδελφί. Ἰσοβλάται...

Παυλῶν Ἰγνάτ. Ἄγρ. ἔστιν συμπέρο...

Πελαγονίου Χρ. Ἐφ' ὅσον ἔχετε ἡλικίαν...

Τιμ. Κρυσταλλῶν. Ἀνεμώτια. Διευθύνῃ...

Table with columns ΕΣΟΔΑ, Δράχ., Δραχ. containing financial data for the first part of the report.

Table with columns ΕΣΟΔΑ, Δραχ., Δραχ. containing financial data for the second part of the report.

Ὑπὸ τὸν ἔπαινον... Ἐκτετακτὴ ἔσοδα... 806.665,70

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐλλογον Λευκάδος. Τὰ νοσηλικά... Φιλίππου Ὀλγα...

Ἐλλογον Φλωρίνης. Ἐκδόθηκε... 2731 μὲ δρχ. 3296,70...

Χαρ. Κυριακῶν. Βιάνο καὶ... Ἐυρυδικῶν Παπακοδόλου...

ΓΥΡΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΥ

συνήθεια ἐκ τῆς 2ας σελίδος) σηγυτῆς...

Ἐγινεῖται τῶρα, ὅτι σὸ διδάσκημα... τῆς χρονίας, οἱ σκέψεις...

Ὅπως περιγράψαμε τὸν κύκλον... τῆς πρώτης χρονίας...

εἶται τῶρα, πῶς, ἂν κανένα... τῆς ἡμερησίας διδασκαλίας...

Αὐτοὶ εἶναι οἱ γενικὲς γραμμὲς... ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας...

Μὰ δμως ὁ μουσικὸς ρυθμὸς... ἀρμονικὰ καταρτισμένης...

Τὲς σύντομες αὐτὲς σκέψεις... τῆς ὁρμῆς μὲ τὴν ἐλπίδα...

Ἐγὼ μάλιστα τὴ γνῶμην... εἶναι ἀνάγκη τὸ ζήτημα...

μῆ σὴν ἡμερησία διδασκαλίας... τῆς Συνέλευσης τοῦ Ἀπριλίου...

Ἰκίος 25 Γενάρη 1928 ΔΗΜ. ΧΑΡΤΟΥΛΑΡΗΣ

PARTURIUNT MONTES NASCITUR MUS

συνήθεια ἐκ τῆς 2ης σελίδος)

καὶ ἠθικῶν νόμων πρέπει νὰ... παιδαγωγικῆς τῆς Παιδαγωγικῆς...

ΑΝΔΡΕΟΥ ΧΡ. ΚΑΛΟΓΗΡΑ Διευθυντοῦ Δ' Ἀρρέων Ἀργαστοῦ

Γ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Δ'ΚΗΦΟΡΟΣ Ἄγ. Ἀναργύρων 2